

Notat

Til Borgerrepræsentationen

Ændret praksis ved skoleindskrivning

I notatet orienteres Borgerrepræsentationen (BR) om, at det etniske indskrivningskriterium ikke vil være gældende ved den kommende skoleindskrivning, da Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har vurderet, at kriteriet ikke er i overensstemmelse med loven om etnisk ligebehandling og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK).

Derfor stopper Børne- og Ungdomsforvaltningen (BUF) brugen af indskrivningskriteriet med øjeblikkelig virkning, så det ikke indgår i den kommende skoleindskrivning til skoleåret 2026/2027, som starter 3. november. Styrelsens vurdering fremgår af bilaget efter notatet.

Det etniske indskrivningskriterium blev besluttet af BR i 2011 med henblik på at give en mere blandet elevsammensætning på skolerne. Kriteriet omhandler kun fritvalgselever og administreres som følger:

- En tosproget "fritvalgselev" optages før en etsproget "fritvalgselev", hvis den ansøgte skole har færre end 50 % tosprogede elever.
- En etsproget "fritvalgselev" optages før en tosproget "fritvalgselev", hvis den ansøgte skole har flere end 50 % tosprogede elever.

Det er styrelsens vurdering, at kriteriet ikke overholder de lovgivningsmæssige rammer, da kriteriet tager udgangspunkt i de forventede sproglige færdigheder på baggrund af, om eleven er etsproget eller tosproget. Det er ikke indenfor rammerne af lovgivningen, da en sådan fordeling skal ske ud fra en konkret vurdering af elevens sproglige færdigheder. Samtidig vurderer styrelsen, at det heller ikke er lovligt at give forrang til en elev med etnisk dansk baggrund på skoler, hvor majoriteten af eleverne ikke er etnisk danske.

På den baggrund ændrer BUF den nuværende praksis med øjeblikkelig virkning. I første halvdel af 2026 vender BUF efterfølgende tilbage til BUU og BR med en indstilling om skoleindskrivningskriterier i Københavns Kommune. Indstillingen skal sikre, at der træffes en formel beslutning om stop for den nuværende praksis, og der skal vedtages nye indskrivningsregler, som er indenfor lovens rammer.

06-11-2025

Sagsnummer I F2
2025 - 22487

Dokumentnummer i F2
9377044

Sagsnummer i eDoc
2025-0343383

Indskrivningsregler til den kommende skoleindskrivning vil være:

- Grunddistriktsbørn, søskendebørn og omgængere (krav på optagelse)
- ~~Etnisk indskrivningskriterium~~
- Afstand
- Kommunens egne borgere forud for borgere i andre kommuner

Til Københavns Kommune

Brev til Københavns Kommune vedr. kriterier for frit skolevalg

Baggrund

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet er blevet opmærksom på, at Københavns Kommune i forbindelse med optagelse af elever efter reglerne om frit valg af folkeskole, jf. folkeskolelovens § 36, stk. 3, har fastsat et princip om, at elever, som på baggrund af deres etniske oprindelse eller deres sproglige baggrund afviger fra majoriteten på den skole, de ønsker optagelse på, kan prioriteres over elever, der etnisk eller sprogligt svarer til majoriteten på skolen.

Det fremgår af styrelsesvedtægten for folkeskolen i Københavns Kommune, som er vedtaget af Københavns Borgerrepræsentation den 13. marts 2014, og som senest er opdateret i juni 2025, at elever, der benytter sig af det frie skolevalg, kan optages efter bl.a. et etnisk optagekriterium. Dette kriterium indebærer, at børn, hvis etnicitet bidrager til fordelingsintentionerne, optages før elever, for hvem dette ikke er tilfældet. Det betyder, at:

- En tosproget "fritvalgselev" optages før en etsproget "fritvalgselev", hvis den ansøgte skole har færre end 50 % tosprogede elever.
- En etsproget "fritvalgselev" optages før en tosproget "fritvalgselev", hvis den ansøgte skole har flere end 50 % tosprogede elever.

Det fremgår af styrelsesvedtægten, at kriteriet blev indført på baggrund af Børne- og Ungdomsudvalgets beslutning af 8. juni 2011.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har noteret sig, at Københavns Kommune definerer et barn som tosproget, hvis det har et andet modersmål end dansk, og at det i den forbindelse ikke er relevant, hvilket andet sprog end dansk modersmålet er. Som udgangspunkt vil et barns modersmål således være det sprog, som barnet først lærte at tale. Styrelsen har endvidere noteret sig, at barnet defineres tosproget på baggrund af, at forældrene ved indskrivningen oplyser, hvad barnets første talte sprog er.

20. oktober 2025

Sagsnr.: 25/27863

Center for Dagtilbud og Folkeskole

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet
Kalvebod Brygge 47, 1560 København V

Telefon: +45 33 92 50 00

www.stukuvn.dk

CVR-nr.: 29634750

Børne- og Undervisningsministeriet

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har inddraget Børne- og Undervisningsministeriets departement for den juridiske vurdering af mulighederne for at lægge vægt på etnicitet, herkomst eller tosprogethed i forbindelse med optagelse efter reglerne om frit valg af folkeskole. Københavns Kommune har den 30. juni 2025 fået aktindsigt i Børne- og Undervisningsministeriets notat af 17. november 2023 om mulighederne for at lægge vægt på etnicitet, herkomst eller tosprogethed ifm. reglerne om frit valg af folkeskole. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har efterfølgende mundtligt gjort Københavns Kommune opmærksom på hovedpunkterne i vurderingen af lovligheden af kommunens etniske optagekriterium. Københavns Kommune har på den baggrund bedt om at modtage styrelsens vejledning på skrift.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet skal på den baggrund gøre opmærksom på følgende:

Generelt om kriterier for frit skolevalg

Til hver skole hører et skoledistrikt, og børn, der bor eller opholder sig i distriktet, har ret til optagelse i distriktsskolen, jf. folkeskolelovens § 36, stk. 2.

Efter reglerne om frit skolevalg har forældrene endvidere krav på, at deres barn optages på en anden folkeskole end distriktsskolen i eller uden for kommunen, hvis der er ledige pladser, jf. folkeskolelovens § 36, stk. 3, 1. pkt. Såfremt der er flere ansøgere end ledige pladser på den pågældende skole, sker optagelse efter retningslinjer fastsat af kommunalbestyrelsen, jf. § 36, stk. 3, 4. pkt., jf. § 40, stk. 2.

Den nuværende formulering af folkeskolelovens § 36, stk. 3, 4. pkt., blev indført ved lov nr. 472 af 10. juni 1997 på baggrund af lovforslag nr. L 136 af 22. januar 1997 (Folketingstidende 1996-97, tillæg A, side 3083). Af bemærkningerne til bestemmelsen nævnes som eksempler på kriterier, som kommunalbestyrelsen vil kunne foretage en prioritering på baggrund af, hvorvidt et barn har ældre søskende på skolen samt afstanden mellem skolen og hjemmet. Det vil ligeledes være lovligt at prioritere kommunens egne borgere over borgere fra andre kommuner.

Kommunalbestyrelsen fastsætter selv disse kriterier, jf. folkeskolelovens § 40, stk. 2, som skal gælde ens for alle skoler i kommunen og videre skal overholde de lovgivningsmæssige rammer, herunder lov om etnisk ligebehandling og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK).

Mulighederne for at lægge vægt på etnicitet, herkomst eller tosprogethed i forbindelse med optagelse efter reglerne om frit skolevalg

På baggrund af en gennemgang af relevante retskilder kan Styrelsen for Undervisning og Kvalitet vejledende oplyse, at det ved kommunalbestyrelsen fastsættelse af retningslinjer for prioritering af elever, der søger

om optagelse i medfør af reglerne om frit skolevalg, vil være lovligt at lægge vægt på et kriterium, hvor elever med en anden etnisk baggrund end dansk efter en konkret vurdering prioriteres forud for andre, så der på skoler med overvejende etnisk danske elever kan prioriteres elever med anden etnisk baggrund over elever med etnisk dansk baggrund (som ellers ville have fået pladsen pga. kriterier om fx søskende eller afstand). Styrelsen vurderer, at en sådan ordning vil forfølge det saglige formål, at eleverne stifter bekendtskab med elever med en anden baggrund end deres egen og derved får styrket deres forståelse for andre lande og kulturer, jf. folkeskolelovens § 1.

Det vil derimod ikke være lovligt at lægge vægt på et sådant kriterium, hvis kommunalbestyrelsen fastsætter retningslinjer for optagelse, så der gives forrang til en elev med etnisk dansk baggrund på skoler, hvor majoriteten af eleverne ikke er etnisk danske.

Endvidere kan Styrelsen for Undervisning og Kvalitet vejledende oplyse, at såfremt der ved ansøgning om optagelse på en anden skole end distriktskolen fastsættes et kriterium, hvor der sigtes mod at fordele tosprogede elever for at skabe et godt læringsmiljø og øge klassens sproglige niveau, vil det være afgørende, om der lægges vægt på elevens faktiske sproglige færdigheder, eller om der lægges vægt på elevens forventede sproglige færdigheder ud fra elevens etnicitet eller herkomst. Det første vil være et direkte sprogkriterium, det andet vil være et indirekte etnicitetskriterium (§ 3 i lov om etnisk ligebehandling).

Et kriterium hvor der lægges vægt på elevens forventede sproglige færdigheder mangler den individuelle vurdering, der gør kriteriet til et direkte sprogkriterium, da ordningen ikke tager højde for, at en elev kan være tosproget og samtidig have et veludviklet og højt sprogligt niveau i dansk. Hvis der i prioriteringen af elever lægges vægt på elevens faktiske sproglige færdigheder, vil der være tale om et lovligt kriterium, idet den indirekte diskrimination opvejes af modsvarende saglige og proportionale hensyn til elevens sproglige udvikling og en hensigtsmæssig classesammensætning. Dette er bl.a. grundlaget for de gældende regler om undervisning i dansk som andetsprog og modtagelsesklasser i folkeskoleloven.

Det vil derimod ikke være lovligt at lægge vægt på et kriterium, der baserer sig på, at forældrene har markeret, at elevens første talte sprog var et andet end dansk, da en sådan ordning ikke er begrundet i saglige og proportionale hensyn. Der vil derfor heller ikke lovligt kunne indhentes oplysninger herom til brug for en sådan prioritering.

Styrelsen opfordrer på baggrund af ovenstående til, at Københavns Kommune foretager de nødvendige ændringer af kommunens nuværende kriterier for frit skolevalg, så de er i overensstemmelse med de lovgivningsmæssige rammer, herunder lov om etnisk ligebehandling og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK).

Såfremt ovenstående giver anledning spørgsmål, er Københavns Kommune velkommen til at kontakte fuldmægtig, Christina Louise Hansen, e-mail: christina.louise.hansen@stukuvn.dk.

Med venlig hilsen

Janne Samuelsson
Kontorchef
Center for Dagtilbud og Folkeskole